

Halászlati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

VI. évfolyam

2005/
December

A Haltermelők Országos Szövetsége
és TermékTanácsa információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

Erősebbek vagyunk, mint tavaly

Már-már közhely, de tény: az időt nem tudjuk kordában tartani. Rohan, legalábbis sokunk számára, akik gyakran küzdünk az időzavar „szellemével”. De ez sem véletlen, hiszen olyan sűrűn telnek a napok, egyik a másik után, hogy szinte észre sem vesszük. Év végéhez közeledve persze, rájövünk, s észre kell vennünk, hogy az elmúlt hetekben, hónapokban, évben, mit is hagytunk magunk után. A decemberi lapszámban mindig is helyet adtunk az összegzésnek. Az idén is dr. Orosz Sándorral, a Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa igazgatójával vontuk meg az ez évi mérleget. Azt nem mondhatjuk, hogy a teljességre törekedtünk, mivel ehhez kevés volna ez a két oldalas interjú. A teljességhez viszont elég, ha a Halászlati Lapok bekötött példányait elővesszük, mert – reményeink szerint – nem maradtunk le semmilyen fontos eseményről.

• Igazgató úr, a legutóbbi elnökségi ülésen tapasztaltak indukálják a kérdésemet: szükség van-e a két elnökségi ülés között eltelt időszak eseményeiről rendre beszámolni az elnökségnek? Van-e ennek értelme?

– Igen, van, már csak azért is, mert az elnökség ügyrendje ezt előírja számomra. De nem ez a legfontosabb érvem. Azt tapasztalom, hogy miközben az információszerezés lehetőségei gyakorlatilag határtalanok – Halászlati Lapok, internet, elnökségi ülések, közgyűlések –, ennek ellenére nagyfokú az információs igény a személyes találkozások alkalmából. Ebből az is következik, hogy az információs csatornák nem, vagy alig működnek. Sokan a beszámolóknak juttatnak fontos ismeretekhez, ezért nem kérdés, hogy szükség van-e egy érdekvéleményi szervezetnek ilyen tájékoztatóra, mivel nem a kritizálás a dolgunk, hanem a helyzetbehozás.

• Éppen azért kérdeztem ilyen provokatíván, mert magam is azt tapasztalom, hogy az információs forrásokat kevesen használják. Persze, lehet, hogy nem jól látom... Ám december lévén – ilyenkor kívánunk minden kedves olvasónknak, tagszervezetnek, s a szövetségnek is kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog újévet, ami idén sem marad el – itt az idő az események, történések összegzésére. Ön melyik eseményt ragadná ki a sok közül, mint legfontosabbat?

– Ha eseményhez kellene ragaszkodni, akkor nehéz a dolgom. De az év legrangosabb eseménye a 74. OMEK volt, amelyet az tett azzá, hogy ennek keretében a halászati ágazat egy olyan képet tudott mutatni, amit szeretnénk róla látni, láttatni. A kívülállóknak kialakult egy – reményeim szerint pozitív – kép rólunk, mi azonban belülről tudjuk, hogy mennyi probléma, elmentmondás feszül ebben a kis ágazatban.

Tartalom:

A 2004. évi NAKP pénzügyi rendezése	3
Sósvíz, édesvíz	3
Öreg tavi hálövetés	4
Magyar-algír halászati együttműködés	4
Egy intenzív telep	5
Összefogásban az erő	5
Lexi bácsi 90!	6
Iraki szakemberek továbbképzése	6
Kár-e a vidrakár?	7
Horvátország: a FEAP új tagja	8

Az OMEK kiválóan alkalmas volt arra, hogy a marketing kommunikációs programunknak érvényt szerezzünk. Fontos volt abból a szempontból is, hogy több, az agrárágazat vezetésében idén megjelent vezető hitelességét sikerült verifikálni, igazolni, hiszen beigazolódtott a szavahihetőségük. Elég, ha a legfontosabb ügyünket, az agrár-környezetgazdálkodási támogatást említtem, hiszen Gráf József miniszter úr hivatalba lépésekor határozott ígéretet tett a támogatási problémák megoldására. Mára beigazolódtott, hogy a pénzek egy részét kifizették, s biztos, hogy mindenki hozzájut ehhez a támogatáshoz. Miniszter úr azt is megfogalmazta, hogy a halászzal, mint az egyik állattenyésztési ágazattal neki dolga van, nevezetesen az, hogy a magyar halászokat sújtó versenyhátrányokat szeretné csökkenteni, leépíteni. Ennek eredménye az, hogy év végén, a vízgazdálkodási törvény módosításával – a kormány előterjesztésének megfelelően – a vízkészletjárulékkötelezettség megszűnik január elsejétől. S említhetem a takarmány szükséglet kedvezményes hitelvásárlási lehetőségét. A miniszteri ígérek közül egy még nem teljesült: az állati eredetű hulladék megsemmisítéséhez szükséges költségek

**Kellemes Karácsonyi Ünnepeket
és eredményekben gazdag Boldog Új Évet Kívánunk
minden kedves Olvasónknak!**

(Folytatás a 2. oldalon)

Erősebbek vagyunk, mint tavaly

(Folytatás az 1. oldalról)

csökkenése, illetve támogatása. A szövetség ehhez a szükséges információkat megadta a minisztériumnak, jó okunk van tehát elhinni azt, hogy a halászat is helyet kap a támogatottak sorában.

• **Kicsit meglepett a válasza, mert azt gondoltam, hogy a halászok-horgászok parlamenti nyílt napját emeli ki. Ekkor ugyanis azt láthatta a külső szemlélő, hogy mennyire egységes a halásztársadalom.**

– Nincs köztünk vita, hiszen valóban fontos és rangos eseménye volt az idei esztendőnek a halász-horgász nyílt nap. Az is

igaz, hogy a halászok jól teljesítettek, és egységes képet mutattak, de ez nem lepett meg engem. Amikor kívülről jön a támadás, a halászság nagyon is egységes a védekezésben. Márpedig a halász-horgász viszony eleve adja a támadási felületet. Azért van ma szakmai ágazati szövetsége a halászságnak, mert 1957-ben, az alakulás évében éppen a horgászok támadásai

kényszerítették a halászokat az érdekképviseletük létrehozatalára. A nyílt nap pikantériáját az adhatja, hogy fél évvel vagyunk az országgyűlési választások előtt, s a parlamenti pártok szavazatmaximálásra törekkenek. A lehetséges voksok összehámlálásánál a horgászok durván egymillió szavazata sokat nyomhat a latba, de... Nem hinném, hogy Áder János úr, a FIDESZ frakcióvezetője, aki nagy horgász, az MSZP-re szavazna, mert a horgászok ígéretét teljesítette a jelenlegi kormány, s fordítva sem lenne igaz, mondjuk Karakas János esetében, aki az MSZP országgyűlési képviselője és lelkes horgász, hogy a FIDESZ-re adná a voksát. A horgászok 320 ezres tábora sem gondolja ezt komolyan, ugyanakkor a nyílt nap kapcsán a FIDESZ bevállalta, hogy igenis „rástartol” erre a háromszáz ezres tömegre. Azonban úgy éreztem, hogy a horgászoknak is megvan a maguk józan eszük, és pontosan tudják, hogy a víz és a hal kérdéseit a hal szempontjai szerint kell rendezni, s nem politikai alapon. A nyílt napon elfogadott közös állásfoglalás viszont a jövő évi munkánk gerincét is adja, hiszen törekvéseink szinte teljes skáláját tartalmazza a nyilatkozat.

• **Abban tehát egyetértünk, hogy a halászság egységesen lép fel a külső támadások ellen. Am ugyanakkor a belső viszályok, egyet nem értek eléggé jelentősek. Az egyik alelnökünket idézem: nem tud a magyar halászság összefogni még úgy sem, hogy létrehozzanak egy közös értékesítési szervezetet. A szövetség is tett erőfeszítést**

ennek érdekében, de sikertelenül. Van-e remény a belső egyensúly megteremtéséhez?

– Ha a Halászati Lapok óvbúcsúztató számait végignéznénk, s az interjúk közös gondolatát kikeresnénk, nagy valószínűséggel a belső együttműködés és kohézió hiánya lenne az. E tekintetben sajnos, az idei év sem hozott áttörést, sőt... Egyszer valakinek össze kellene adnia, hogy mibe kerül ez az ágazat szereplőinek együttesen és külön-külön. Az egymással való tusakodás, a másik piacának megszerzésére irányuló harc olyan ármozgásokat indít meg, aminek áldozatai gyakran nem is résztvevői a harcnak, pusztán szenvedői, hiszen a szövetség legkisebb tagjairól van szó. Az elmúlt öt évben csak egyszer sikerült összefogni, mégpedig a multik ellen. A saját, jól felfogott, hosszú távú gazdasági érdekeiket csak ebben az egy esetben tudtuk érvényre juttatni. Többször nem is sikerült összefogni, a társaság atomizálódott, s ki-ki a saját érdekét próbálja érvényesíteni. Itt van a halár kérdése. A szövetség alapszabályába is betetették a tagok, hogy legyen tóparti ajánlati ár. Tudjuk, hogy ezt mennyire veszik komolyan, pedig a kicsik számára ez komoly védelmet jelenthetett volna. Vízet prédikálunk, és bort iszunk.

• **Ha már itt tartunk, 2007–13 között új költségvetés lép életbe az Európai Unióban, s erre az időszakra új országos halászati stratégiát is meg kell fogalmaznia a magyar kormánynak, illetve az FVM-nek. Ebben a munkában a szövetségnek is komoly szerep jut. Van-e értelme a stratégia megfogalmazásának, ha ennyire hiányzik az összefogás?**

– Van. Ha olyan érzés fogta el az olvasót, hogy valamiféle pesszimizmus lett úrrá a szövetség igazgatóján, akkor az adóban volt a hiba, mert ilyenről szó nincs. A nemzeti halászati stratégia kidolgozására igen nagy szükség van, bár arra nem tud ez a stratégia garanciát adni, hogy az ágazat mai sikeres szereplői továbbra is sikeresek lesznek. De halászati ágazat lesz, s a stratégiában a működés kritériumi rendszerét meghatározzák. Ezért szükséges. A szövetség számára minden tag fontos, ám a belső összefogás hiánya okozhat meglepetéseket mindenki számára.

• **Ha visszatekintünk erre az évre, Ön mit fogalmazna meg összegzőképpen?**

– Mindennek ellenére azt, hogy erősebben jöttünk ki az évből, mint ahogy nekivágtunk. S én ezt tartom a legnagyobb eredménynek. Azt a tanulságot is le kell vonni, hogy az öt évvel ezelőtt meghatározott stratégiát jól határoztuk meg. A nem mindenáron való termelés, a természet és a környezetvédelem hangsúlyozása, a gazdaságkodási jogegyenlőség felé való lépés mind-mind szerepeltek a stratégiánkban.

• **A jövő év sem lesz eseménytől mentes. Az országos választásokon kívül a szövetség tisztújítására is sor kerül.**

– Jövőre – a klasszikusoknak megfelelően – két választás lesz Magyarországon, ami a halászság számára harmat jelent. A szövetségi választás mindig nagy esemény volt a szervezetnek, hiszen egyáltalán nem mindegy, hogy kik, milyen célokkal vezetik ezt a markans, tradicionális érdekképviseletet. Egy tisztújítás esetében úgy célszerű a dolgot kezdeni, hogy górcső alá kell venni a belső szabályainkat, hogy azok alkalmasak-e arra, hogy az érdekképviselet hatékonyan tudjon tevékenykedni. Lásunk néhány szempontot. 2003-ban sor került a szövetség és a terméktanács összevonására, s jövőre, három év után megnézhetjük, hogy az „összetolt” szervezeti rend jó-e? Szerintem egyébként nem jó ez a rend, mert keveredik két fontos szempont: a döntéshozatal és az információ átadása. Bármikor össze tudunk jönni, ahhoz nem kell testületi ülés, hogy egymást informáljuk. Ehhez alkalmasak kellene, amelyek a szövetség keretében bármikor megteremthetők. Ugyanakkor a döntéshozatali szervezeti rendünk túlzottan szofisztikált: évente két határozatképes közgyűlést kell összehívni, ahol döntő módon információ átadása zajlik. Ehhez viszont nem szükséges a közgyűlés. Évente x számú elnökségi ülést kell tartani egy olyan elnökségben, amely létszámát tekintve küldöttgyűlésnek

is megfelel. Volt már olyan, hogy nem sikerült határozatképes elnökségi ülést összehívni. A szövetség ettől még tud működni, mert a döntési mechanizmus alkalmas erre. Célzerűbb lenne tehát átrendezni a hatásköröket, és egy olyan testületi rendszert kialakítani, ami közgyűlés, küldöttgyűlés és a jelenleginél egy sokkal szűkebb létszámú elnökséget jelent, amit a közgyűlés közvetlenül megválaszthatna. Így a közgyűlésre meg-

maradna a stratégia megfogalmazása, s az évente előkerülő tisztújítás. Az évente visszatérő közgyűlési feladatokat pedig a küldöttgyűlés elrendezhetné.

– Hajtun György

Azonban úgy éreztem, hogy a horgászoknak is megvan a maguk józan eszük, és pontosan tudják, hogy a víz és a hal kérdéseit a hal szempontjai szerint kell rendezni, s nem politikai alapon.

Ha a Halászati Lapok óvbúcsúztató számait végignéznénk, s az interjúk közös gondolatát kikeresnénk, nagy valószínűséggel a belső együttműködés és kohézió hiánya lenne az. E tekintetben sajnos, az idei év sem hozott áttörést, sőt...

A 2004. évi NAKP pénzügyi rendezése

Sztanó János, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa elnöke képviseli a magyar halászságot a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Érdekegyeztető Tanácsban (FÖVÉT), valamint az ágazati kérdések érdekegyeztetésére létrejött Vadászati, Halászati és Vizgazdálkodási Ágazati Tanácsban. E fórumon azokkal a kérdésekkel is foglalkoznak, amelyek egyes ágazatok gazdálkodási esélyeit javítják. Ilyen témakör a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program pénzügyi rendezése, amelyet Sztanó János a soron következő január 11-ei ülés elé terjeszt.

• **Elnök úr, idézzük fel az eseményeket, hiszen egy három évvel ezelőtt induló programról van szó...**

– A 215/2001. (XI.17.) Kormányrendelet általános rendelkezései, valamint az agrárgazdasági célok 2002. évi költségvetési támogatásáról szóló 102/2001. (XII.16.) FVM rendelet 135–138 §-aiban foglaltak alapján a haltenyésztő vállalkozások pályázat útján részt vehettek a Nemzeti Agrár Környezetvédelmi Program Vizes élőhely célprogramban. A sikeres pályázókkal a célprogram megvalósítására az FVM 5 évi időtartamú szerződést kötött. 2002. októberében a megyei földművelésügyi hivatalok kijelölt szakemberei elvégezték a helyszíni ellenőrzéseket és javaslatot tettek a Minisztériumnak a 8000 Ft/ha összegű támogatási igazolás kiadására. Az igazolások alapján az APEH a támogatásokat még 2002-ben minden haltermelőnek kifizette.

• **A következő évben azonban változtak a feltételek. Miért?**

– Döntően azért, mert elsősorban a 2002-ben kimaradt vállalkozásoknak is lehetőség kellett biztosítani, másrészt az ágazat irányítói pontosítani akarták a követelményrendszert és nem utolsó sorban közeledett az uniós tagság elérése. Ezért 2003-ban a 3/2003. (I. 24.) FVM rendelet 67–76. §-aiban foglaltak alapján egyszerűsített pályázati űrlap kitöltésével kellett igényelni a tárgyévi támogatást. A március végéig benyújtott igénylőlapra válaszolva 2003. augusztusában az FVM minden igénylőt értesített a támogatási döntésről. Az értesítéshez kétféle szerződés kiegészítést csatoltak azzal a magyarázattal, hogy mindenki döntse el, hogy 2004-től a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv részeként az Európai Unióval társfinanszírozott jelentősen megnövekedő támogatási rendszerben kíván-e részt venni? Aki ezt válaszolta, annak az átkerülést biztosítják, ezeknek az „A” típusú szerződés kiegészítést kellett aláírnia és visszaküldenie. Aki viszont nem kívánt az új támogatási rendszerbe átkerülni – mert állami tulajdonú cégként ezt nem tehet –, úgy a „B” típusú szerződés kiegészítést kellett aláírva visszajuttatnia. A halászati vállalkozások döntő hányada – kivétel az állami tulajdonú gazdaságok – nyilvánvalóan az átkerülés mellett döntöttek és

az „A” típusú szerződés kiegészítést küldték vissza. 2003. októberében a megyei FVM hivatalok ismét elvégezték a halastavak helyszíni ellenőrzéseit, és a Minisztérium igazolásai alapján az APEH még abban az évben kifizetette a 8000 Ft/ha nagyságú támogatást.

• **Tavaly viszont már elmaradtak a kifizetések...**

– Így igaz. A Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program 2003. végével befejeződött azzal, hogy helyébe folytatásként az Agrár-környezetvédelmi Támogatás lép. A 2004. évi Agrár-környezetgazdálkodási támogatás igényléséről az MVH a 66/2004. (X. 15.) számú közleményében rendelkezett. A támogatási kérelmeket – az átkerülési lehetőséget – 2004. október 15. és november 26. között lehetett benyújtani. A nagyszámú kérelem miatt a bírálathoz elhúzódtak, az MVH 2005. szeptemberében küldte ki az elfogadó hatá-

rozatokat. A határozat szerint a program 2004. szeptemberétől indul és 5 évig tart. Időközben az „A” típusú szerződés kiegészítést aláíró állami tulajdonú gazdasági társaságok 2004. január és augusztus közötti 8 hónapra megkapták a teljes összegű 8.000.-Ft/ha támogatást. Ugyanakkor ezek a cégek is részt vesznek a 2004. szeptember 01.-től indult programban. A taggazdaságok megbízása alapján a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa a korábbi minisztériumi megbeszélések során kérte, hogy a kimaradt 13 000 hektárt működtető többi halgazdaság 2004. évi támogatásának elbírálása hasonló módon történjen, mint ahogyan az az állami cégeknél történt, azaz ők is kapják meg a 2004. első nyolc hónapjára eső támogatást.

• **S mi történik, ha nem fizetik ki a jogos járandóságot?**

– Remélem, hogy a 9 tagszervezetből álló ágazati tanács januárban érdemben megvitatta előterjesztésünket, és ezt követően kérelmünket támogató javaslatokkal a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterhez továbbíthatjuk. Bízunk abban, hogy az ügy megnyugtató módon mihamarabb rendeződik, a termelők megkapják jogos követelésüket és nem lesz szükség arra, hogy igazunkat bíróság előtt érvényesítsük.

H. Gy.

Sósvíz, édesvíz

– Világszerte, és szerencsére az Európai Unión belül is egyre nagyobb szerepe lesz az édesvízi haltenyésztésnek és halászatnak. Az uniónak jelenleg alig több mint 50 százalékos az önellátási szintje halászati termékekből – mondta *Pintér Károly*, az FVM Halászati és Vadgazdálkodási Főosztályának főosztályvezető-helyettese. – További problémát jelent, hogy a tengerek kitermelése már nem fokozható. A tengereken mostanra inkább a fenntartható gazdálkodásra rendezkedtek be az országok, és ezt képviseli az Unió közös halászati politikája is. A lakosság haliránti igénye viszont növekszik, tehát valamilyen forrásból ki kell elégíteni az igényt! Ennek egyik megoldása lehet az import, a másik pedig a haltenyésztés és az édesvízi halászat fejlesztése. Ez a magyar termelők szempontjából jó hír, kedvezőtlen viszont az, hogy a magyar halászat alapvetően ponty centrikus, mint ahogy a magyar halfogyasztás is az. Sajnos az EU-ban nem túl nagy a ponty iránti kereslet, azok az országok ugyanis, ahol jelentős mennyiségű ponty fogy, általában saját erőből megtermelik a szükségletet,

sőt például Csehország még felesleget is termel.

Azt biztatóan tartom, hogy Magyarországon évről-évre nő a halfogyasztás, erre építhetnek a pontytermelők is, hangsúlyozta a főosztályvezető-helyettes. – Nem egyszerű hozzászokniuk a termelőknek a megváltozott piaci körülményekhez. Amikor ugyanis alkupozicióba kerülnek egy kereskedővel, azzal is számolniuk kell, hogy a kereskedő, amióta EU-tagok vagyunk, akár külföldről is könnyedén beszerezheti a halat. Sőt, még fenyegető is tud, és az árakat is lenyomhatja. Ez egy új jelenség, ehhez alkalmazkodni kell.

A feldolgozott termékeknél egyébként úgy gondolom, hogy tökéletes a piacvédelem. Az élő halnál még akadnak problémák, nagyon nehéz piacvédelmi eszközökkel megakadályozni, hogy az egészségesnek látszó és egyébként minden igazolással rendelkező hallal például egy herpesz vírus bekerüljön az országba. Ettől joggal félnek a termelőink, dolgozunk rajta, hogy megvédjük őket.

V. P.

Öreg tavi hálóvetés

Lám, öt év alatt is lehet olyan hagyományt teremteni, amely nem csak a szűk környezetből, hanem az ország szinte minden pontjáról vonzza az embereket. A tatai Öreg tavi nagy halászatot nevezhetjük ilyen eseménynek, hiszen immár ötödik esztendeje, október utolsó szombatján több ezer, de nem túlzás, hogy legalább húsz-ezer ember gyűlt össze a tóparton, hogy jól érezze magát. Köszönhető ez a Tatai Mezőgazdasági Rt. vezetésének, személy szerint Major Dezső vezérigazgatónak, Tata város polgármesterének, Hetényi Tamásnak, s nem utolsó sorban a fővédnöknek, Dr. Orosz Sándornak, a Haltermosz igazgatójának, az Országgyűlés környezetvédelmi bizottsága alelnökének.

Lassan kicsi lesz a Tatai Vár és az Eszterházy kastély környéke, jegyezte meg Sztanó János, a Haltermosz elnöke, aki rendkívül fontosnak tartja az ilyen rendezvényeket. Véleménye szerint mindenféle reklámra szükség van ahhoz, hogy növeljük a hazai halfogyasztást. Látván az ország legjobb halfőzőit, akik már előző nap eljöttek Tatára, hogy felkészüljenek a főzésre, az a vélemény is egybehangzó, hogy ennél jobb propagandát aligha szervezhetünk. Persze nem ártana, ha a szövetség tagjai is így gondolnák, s akkor talán több szövetségi tag jelenne meg a másik rendezvényén. Ami a halételeket illeti, volt itt sült harcsától a batyus halászléig minden. Hosszú sorokban várakoztak az emberek, mert bizony alig-alig győzték a szakácsok a vendégek rohamát.

Az ünnepélyes megnyitó – ezt Orosz Sándor mondta, akit Hetényi Tamás polgármes-

ter követett – előtt az Öreg tavon sor került a hálóvetésre, hálózásra. Jó lesz az idei „termés” nyugtázta Major Dezső. A hálóban a pontyon kívül süllő is nagy mennyiségben fickándozott. A lehalászott zsákmányból a vendégek nagy mennyiséget vettek meg. A halételekhez jól illettek Szöllösi Mihály borai, miközben a hangulatot a színpadi műsor is fokozta.

Az Öreg-tavi Nagy Halászat csaknem egyidős a Mikoviny Sámuel tervei alapján kialakított természetes víztározóval, mely szinte a kezdetek óta Nagy tó néven vált ismertté a tatai uradalomban, s csak később kezdték emlegetni Öreg-tóként. Az Eszterházy-birtok gyöngyszeme ugyanis mindig lényegesen nagyobb volt, mint a környék halban ugyancsak gazdag vizei. Bizonyítja ezt egy több mint száz éves feljegyzés, miszerint a Tata határában fekvő Asszonyó tó

csupán 66, a Mária tó 16, a billegi 18, a szomódi pedig 6 katasztrális holdnyi felülettel rendelkezett, s ezek együttesen is kevesebbet tettek ki, mint a Nagy tó 429 k. holdja.

Egyébként nem csak nagyságával, hanem vízminőségével is kiűnt a többiek közül, hiszen állandó hozamú patakok és források táplálták. A grófi család ezért megfogadva a régi szakemberek javaslatát, itt leginkább pontyot kezdett tenyészteni, mivel „a vizek hőmérséklete és a klíma ezen halfaj tartására a legalkalmasabb.” A hajdani krónikás említést tett arról is, hogy „a ponty mellett mint a halászat természetes járuléka, illetve a gazdaságos tenyésztés előmozdítása céljából ragadozó halakat, mint süllő, harcsa, csuka, szintén termelnek, s ezeken kívül, mint mellékhal, gyakran kerül hálóba nagyobb mennyiségben compó is.”

A halgazdaság működése – bár technikai eszközei sokat fejlődtek az évtizedek során – lényegét tekintve a mai napig változatlan maradt. Ahogy sokkal korábban, úgy ma is a Tatai Várat körülvevő árokban raktározzák telente az őszi nagy halászat után azonnal el nem szállított halat. Az egészséges táplálékként napjainkra egyre népszerűbb halhús előállítására változatlanul sok munkával jár. Mégis a hálóvetés olyan ünnep a halászok számára, mint szőlősgazdáknak a szüret. Fáradságos, de szemt gyönyörködtető látvány. Az őszi mesteriség mai gyakorlóit ugyanis fontosnak tartják, hogy a „halászület” igazán látványos mozzanatait minél többen lássák. Élményt nyújtva ezzel kicsiknek és nagyoknak egyaránt, akik immár ötödik alkalommal szórakozhattak október 29-én a Kastélytérben. Mindazok, akik a vizek városában élnek, gyerekkoruktól tudják, hogy a hal mindig is hozzátartozott az Öreg-tóhoz, s hisznek abban, hogy ezt majd unokáik is megtapasztalhatják. Nem túlzás a cég szlogenje, miszerint a tatai hal – megtestesült fogalom. Mások mellett ennek érdekében jelenleg a Tatai Mezőgazdasági Részvénytársaság munkatársai teszik a legtöbbet, akik csaknem két héten keresztül tartó nehéz munkájukat az idén is úgy kezdik el, hogy közben gondoskodnak a vendégek szórakoztatásáról.

A szórakozás mellett ugyanakkor alkalom nyílt a Tatai Helytörténeti Egyesület áldozatos munkájának segítségével a megemlékezésre is. Ezen az ünnepi napon „két nemzet polihisztorának”, Mikoviny Sámuel (1700–1750) szobrának felavatása is megtörtént, aki mint vízrendező marandót alkotva hagyta kézjegyét Tatán és környékén. A mellszobrot Tóth Dávid szobrászművész alkotta, s dr. Deák A. András történész avatta fel.

V. S.

Magyar-algír halászati együttműködés

Az édesvízi halászati együttműködésről írt alá nyilatkozatot Gráf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter és Smail Mimoune, az Algériai Népi Demokratikus Köztársaság halászati és tengeri erőforrások minisztere kedden Budapesten. Az aláírást megelőző tárgyaláson a miniszterek egyetértettek abban, hogy fejleszteni kívánják a két ország közötti, korábban kialakított együttműködési kapcsolatokat az információcseré, az intézményi kapcsolatok és üzleti fórumok szervezése területén.

A két fél együttműködik továbbá az édesvízi halászati termékekkel, azok előállításával, csomagolásával, feldolgozásával és kereskedelmi forgalmazásával kapcsolatos tájékoztatást, valamint a képzést és kutatást illetően.

A nyilatkozat szerint a két fél törekszik a szakértők tapasztalatcseréjére és ösztöndíj lehetőségek biztosítására, to-

vábbá a képzési intézmények, kutató intézetek közötti testvérkapcsolatok támogatására.

A minisztérium közleménye szerint a mostani nyilatkozat a 2000-ben megkezdett együttműködés folytatása, amely akkor részben az algériai belpolitikai helyzet, részben pénzügyi források hiányában nem valósult meg. A közlemény kiemeli, hogy a magyarok tették le Algériában az édesvízi halászat alapjait. Anyahalak, halivadék szállításával, halkeletetők telepítésével a magyar szakemberek több száz tonna halat termeltek, amelyek harmadával olcsóbbak a tengeri halfajtáknál, ezért fontos szerepet játszanak a népélelmezésben.

A találkozón Smail Mimoune megerősítette Gráf József algériai munkálátogatásra szóló meghívását.

Egy intenzív telep

A Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa elnökségi üléseit – mondhatni rendszeresen – egy-egy tagszervezet meghívására vidéken tartják. Legutóbb, november 18-án Tiszacsegére látogattak az elnökség tagjai, ahol Radics Ferenc, a Szarvas-Fish Kft. ügyvezető igazgatója, az elnökség tagja fogadta a vendégeket.

Az elnökségi ülésen öt napirendi pontot tárgyaltak meg. Ezek közül a legfontosabb döntés az volt, hogy december 9.-ére összehívják a közgyűlést, amelyen többek között döntenek a jövő évi tagdíjak mértékéről – az elnökség nem kíván emelni a tarifán – s elfogadják a szövetség jövő évi költségvetését. Ezen a napon osztják ki a Magyar Halászatért emlékérmeket. Az egyebek napirend között Radics Ferenc arra tett javaslatot, hogy a szövetségen belül alakuljon meg egy intenzív tagozat, amely az intenzív termesléssel foglalkozó halászokat tömörítene.

Egy kihelyezett elnökségi ülésnek olyan üzenete is van, hogy az elnökség tagjai megismerik a vendéglátók gazdaságát, helyzetét. Ez történt Tiszacsegén, is, ahol az ülés

Az afrikai harcsa szállításra vár

után Radics Ferenc bemutatthatta a Szarvas-Fish Kft.-t. A cég 11 évvel ezelőtt alakult – a központ Szarvason található – s az utóbbi öt év során terjesztették ki tevékenységüket Tiszacsege-Tukára, ahol megvették a tukai halnevelő telepet. Ez a telep 1982-ben épült, így nem csoda, hogy a megvétel után átalakították a maguk ízlésére. Afrikai harcsát és más halakat, tokfélékét, kecsagét, lénai és vágó tokot, tilápiát, szürke harcsát, s esetenként törpe harcsát is termelnek intenzív módon a tukai tógazdaságban, ahol egy új halfeldolgozóval egészítették ki a tevékenységüket. A halfeldolgozót azonban nem Tukán, hanem a tiszacsegei ipari parkban építették meg, több mint 100 millió forintot beruházással. A tukai telepen 1500 köbméter vízhozam áll rendelkezésre, így évente 400–500 tonna halat tudnak megtermelni.

A Szarvasfish Kft.-nek két haltelepe és két halfeldolgozója van, hiszen a szarvasi köz-

pontnál is működik egy tógazdaság. A két telepen összesen 45-en keresik a kenyérüket, s évente 800–1000 tonna halat állítanak elő, amelynek nagy része afrikai harcsa. A halak nagy részét feldolgozva értékesítik, elsősorban a nagy üzletláncokban, hipermarketekben. A feldolgozottsági szint a vevők igénye szerint alakul, képesek védőgáz csomagolásra, a fő profiljuk a frissen jégen előállított, feldolgozott, tisztított haltól a halfiléig terjed. Ma egyre csökken az igény az élőhal iránt, jegyzi meg az ügyvezető igazgató, ezért volt szükség az új halfeldolgozó megépítésére is.

Arra a kérdésre, hogy miért hívta meg az elnökséget az igazgató, több okot is felsorolt. Egyrészt azért, mert Radics Ferenc úgy érezte, hogy ők következnek a meghívók sorában. Másrészt szakmai okból, azért, hogy bemutassák az intenzív haltermelést. Csupán néhány ilyen intenzív telep létezik Magyarországon, de súlyukat jelzi, hogy az étkezési halmennyiség tíz százaléka jut a hazai piacra ezekről a telepekről. A tógazdasági termelés más tech-

Radics Ferenc is csak védőöltözetben léphet be az új üzembe

nológia szerint zajlik, nem véletlen, hogy pontyot például nem termelnek. A pontytermelésben a tógazdasággal nem versenyképes az intenzív telep, de azért itt is bőséges a fajtaválaszték. A piaccal kapcsolatban érdekesen fogalmaz az ügyvezető. Szerinte mindenkinek magának kell megteremtene a piacot, s ha jó a termék, akkor igény is mutatkozik iránta. A cég haltermelési technológiáját úgy értelmezik, hogy ennek része a termelésen, a nevelésen, a takarmányozáson, az állategészségügyön túl a piaci értékesítés is, mert csak így lehet teljes egy vertikum. Vagyis mindenkinek gondoskodnia kell a maga által megtermelt hal értékesítéséről is.

H. Gy.

Összefogásban az erő

Évek óta visszatérő témakör a halászok körében az összefogás. Nincs olyan elnökségi ülés, közgyűlés, ahol szóba ne kerülne a közös értékesítési szervezet létrehozatala. Am eddig minden esetben meghiúsultak a kísérletek, pedig van már jó példa is, éppen a halászok körében. Igaz, dr. Csoma Antal inkább szervezte a csoportot, mintsem beszélt róla. A Körösi Halértékesítő és Halfeldolgozó Szövetkezet fél éve, hogy megkapta a végleges elismerést, s a miniszter által is elismert termelői csoportként dolgozik.

Két évvel ezelőtt kezdték a szövetkezet szervezését annak érdekében, hogy a tagok érdekében elvégezzék a halértékesítési szervezését, a különböző beszerzések koncentrációját. A 36 tagot számláló szervezet nyitott, tehát a további érdeklődőket is szívesen fogadják. Csoma Antal azt reméli, hogy a térség halászati egységeit sikerül ilyen formában is összefogni, legalább is, azokat, akik az értékesítésben stabilabb árakat szeretnének. A piaci versenyben a tagok ma már úgy gondolják, hogy az összefogás segíti őket a fennmaradásban, a versenyképesség fokozásában.

A termelői csoport a működéséhez jelentős állami támogatást igényelhet és kap

is. Az ugyanis álszerénység lenne, ha azt mondanánk, hogy egymás két szép szeméért álltak össze a tagok. A támogatás ugyanis lehetővé teszi, hogy a tagok a 2 százalékos hozzájárulási költségen kívül mást nem fizetnek a szövetkezet működési költségeihez. A körösiiek esetében a 36 tagú szövetkezet éves árbevétele 420–450 millió forint között mozog, amelyhez 14 millió forint ártámogatás járul.

Az elmúlt évek tapasztalatairól szólva Csoma Antal elmondta: mivel zömében kistermelők a tagok, de a halmennyiség jelentős, ezért az áruházlánccal más pozícióból tárgyalnak. Új piacokat is sikerül megszerezni, amelyhez természetesen elengedhetetlenül fontos a folyamatos ellátás. Ha ezt nem tudnák biztosítani, akkor a piaci szegmenset is elveszítenék. Elsősorban feldolgozott, friss, és fagyaszott halat visznek a partnerekhez, de egyre nagyobb az érdeklődés a pácolt, a füstölt busa és az olajos hal termékek iránt. Élő halat karácsonykor szállítanak az üzletekbe, mert nem ez a fő profiljuk. A tagok halait a gyomaendrői halfeldolgozóban dolgozzák fel.

V. S.

Lexi bácsi 90!

A tanítványok, a barátok és a tisztelők nevében köszöntötte Bíró Péter az MTA Biológiai Tudományok Osztálya helyettes elnöke, a Tihanyi Biológiai Kutatóintézet igazgatója Prof. Woynarovich Eleket, a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából kapott Eötvös Koszorú kitüntetésért – a díj a Magyar Tudományos Akadémia legmagasabb szintű díja, amelyet sikeres életút elismerésére alapítottak – valamint a 90. születésnapja alkalmából.

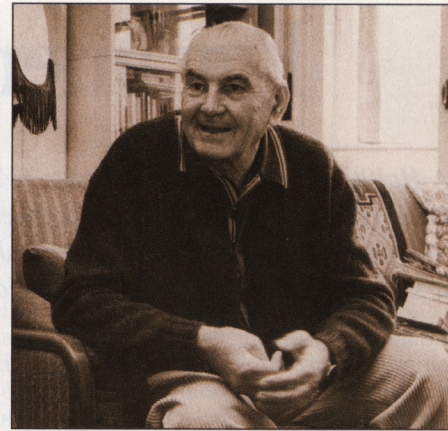
Bíró Péter időrendben ismertette Woynarovich professzor életútját, amely 1915. november 14-én kezdődött Tiszakóródon. Az érettségét az elismert miskolci Fráter György gimnáziumban tette le 1933-ban. Egyetemi tanulmányait a Debreceni Egyetem Bölcsész-tudományi Karának Természettudományi Szakán végezte. 1938-ban a Magyar Királyi Halélettani és Szennyvíztisztító Kísérleti Állomás munkatársa lett, ahol 1956-ig dolgozott. Tanítómesterei Entz Géza, Winkler Lajos, és Maucha Rezső voltak a legismertebbek közül.

1956-ban a Tihanyi Biológiai Kutatóintézet igazgatója lett 1961-ig terjedő időben. Majd a Debreceni Egyetem tanszékvezetőjeként létrehozta a szervezett, iskolát teremtő hidrobiológiai képzést Magyarországon. Munkássága az egyetemen 1968-ig tartott, amikor a FAO felkérésére Nepálban kezdte el halászati szakértői tevékenységét. A pontyfélék tenyésztési módszereinek bevezetése és elterjesztése, valamint az ország haltermelésének fejlesztése volt a feladata. A világ 22

országában végzett ezután hasonló szakértői munkát, ahol a fő feladat mindig a tanítás, az élelem előteremtésének elősegítése volt.

Woynarovich Elek a magyar halászat világszerte ismert és elismert személyisége az 1970-es évek óta. Elévülhetetlen érdemei vannak számos, a halászat területén meghatározó jelentőségű tudományos felismerésben, technológiai fejlesztésben és kidolgozásban, mind Magyarországon, mind külföldön. Ezek közül a legjelentősebbek: a fogasstüllo ikrakeltetésének kidolgozása; a széntrágyázás elméletének, gyakorlatának kidolgozása; a ponty és a csuka mesterséges szaporítása; az ikra ragadósság megszüntetésére alkalmas módszer kidolgozása, a halastavi bruttó-nettó termelés számítási módszerének kidolgozása, valamint több, igen fontos trópusi/szubtrópusi halfaj ivadék előállításai és termelési módszerének kifejlesztése.

A professzor szakmai tudása és kiemelkedő alkotói aktivitása mellett elismeréssel kell említeni, hogy a tudományos eredményeket mindig gyakorlat-centrikusan és egyszerűen

adta elő. Így az őt mesterként tisztelő egyetemi hallgatói, és a termelő halászberek is megértették, itthon és a világ más tájain egyaránt.

Lexi bácsi a közvetlen, formalitásokat mellőző, jó kedélyű, tréfálásra, viccelésre mindig kész, fáradhatatlan tudós ember. A méltatást követően megfogalmazta tevékenységének motivációját, amely mindenki számára példamutató: „A kor nem érdem, hanem állapot. Az eltelt évtizedek alatt megszerzett ismeret az érdem. A tudás átadásának kötelessége a fontos! A kutatás eredményeit a gyakorlat nyelvére kell lefordítani, alkalmazhatóvá tenni, hogy minél szélesebb körben hasznosítható legyen! „

Ennyi az elismertség, a sikeresség magyarázata!

Isten éltesse Lexi bácsit!

Váradi Ágnes

Iraki szakemberek továbbképzése

Három témakörben – hidrobiológia és társtudományok, édesvízi halászat, valamint szarvasmarha embrió átültetés/biotechnológia – folyik iraki szakemberek képzése Magyarországon. Az Agroinvest Rt. mintegy 60 millió forint értékű projektet indított el a közelmúltban, amelynek során összesen 28 iraki szakembert elméleti-szakmai képzésben részesítenek. A projekt 75 százalékát a Külügyminisztérium finanszírozza, mégpedig az úgynevezett Nemzetközi Együttműködési Fejlesztési Főosztály által meghirdetett pályázat keretében, míg a 25 százalékot az Agroinvest Rt. állja.

A hidrobiológia és társtudományok programban hét iraki szakember vesz részt. Az összesen 30 napos továbbképzés során elméleti és szakmai oktatásra kerül sor, s ennek keretében a hidrológiai, a felszíni vízhasznosítás, az öntözés, az áradatkontroll, a különféle megelőzések/védekezések, a folyamatos vízint és vízbázis figyelő rendszerek alkalmazását tanulmányozzák a VITUKI Rt. szakembereinek segítségével. Az édesvízi halászat program-

ban 14 iraki 40 nap alatt a TEHAG Kft. szakembereivel foglalkoznak a keltetés, a nevelés, a befogás, a szaporítás, a fajtahonosítás és a korszerű táplálkozás témaköreivel. A szarvasmarha embrió átültetés/biotechnológia programban ugyancsak hét iraki szakembert képeznek tovább, mégpedig a program címében szereplő témakörökben.

Dávid Imre, az Agroinvest Rt. elnök-vezérigazgatója elmondta, hogy a cég iraki kapcsolatai 1968-ra nyúlnak vissza. A kapcsolat akkor sem szakadt meg, amikor politikai okokból embargó alá vonták Irakot. Szaddam Husszein bukása óta még rendezetlenek a viszonyok Irakban, de remény van arra, hogy az ország – három háború után bizony alaposan lepusztult – újjáépítése hamarosan megkezdődik. S ebben az újjáépítésben az Agroinvest és remélhetően más magyar cégek is részt vehetnek.

Mazsi A. Baddai, az iraki Mezőgazdasági Minisztérium főosztályvezetője megerősítette a házigazdák reményét abban, hogy az újjáépítésben számítanak a magyar szakemberekre, a magyar termékekre.

Ami Irak halászatát illeti, Baddai úr nem tudott pontos adatokkal szolgálni a fogyasztást illetően. A suweirai halkeltetőt még a hetvenes évek végén építették a magyarok – Víziterv és a Tehag – ám a háborúk során teljesen elpusztult a létesítmény. Most újjá akarják építeni, mégpedig ugyanazokkal a magyar cégekkel, amelyek először felépítették. Ez a haltelep látta el Bagdadot minden nap legendó hallal, persze ne feledjük, hogy az édesvízi halászat mellett a tengeri halászat is jelentős ebben az országban. A magyar pontyfélék ismertek és elismertek Irakban, de kedvelik a Tigris és az Eufrátesz folyamokban megtalálható őshonos halfajokat is, mint például a harcsaféléket, a tilápiát, a baltit. E két nagy folyónak igen bőséges a vízhozama – nem véletlenül jöttek ide a hidrobiológiai szakemberek – s nem csupán öntözésre, hanem haltermelésre is szeretnék hasznosítani a folyóvizet. A magyar halászati cégeknek tehát van keresnivalójuk Irakban is, már ami a befektetéseket, a haltermelési technológiák telepítését illeti.

V. S.

Kár-e a vidrakár?

Napjainkban a halastavak tartják el hazánk vidraállományának gerincét, legtöbbjük egész éven át rendelkezik azokkal a feltételekkel, amelyek a vidra számára nélkülözhetetlenek, és emiatt is Európa szerte egyedülállóan gazdag vidrapopuláció él a területükön. A legérzékenyebb kárt a telelőtavakban okozza a vidra, bár a más rendeltetésű tavakon is előfordulhat kisebb-nagyobb kártétel. A kárbejelentések megítélése során természetvédelmi és halászati szakmai szempontok szerint, súlyozni kell/lehet a különféle terület-típusok között. Jogos kérdés persze: mi alapján rangsoroljunk?

Természetesen van fogódzó, amely behatárolja a lehetőségeket, pl. ilyen a jogszabályi előírások teljesülése: a bejelentő eleget tett-e a Természet védelméről szóló 1996. évi LIII tv. által megfogalmazott tulajdonvédelmi kötelezettségeknek, vagyis megtette-e mindent a tó/tavak védelme érdekében?

Véleményem szerint természetes élőhelyeknél (pl. folyó menti holtágaknál stb.) nem fogadható el védett állatfajok egyedei okozta kár bejelentése. Ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy az ott gazdálkodó önmagára hagyatottan kell boldoguljon, sőt, fontos, nagyon-nagyon fontos, hogy természetes/természetszerű élőhelyeink fennmaradjanak. Ehhez pedig a különféle gazdálkodási módok fenntartása, a megfelelő ösztönzőkkel találkozási (adó- és hitelkedvezményekkel, vízdíj-kompenzációval stb.) biztosítékot nyújthat, magyarul: a védett állatfajok jelenléte és megtartása be kell épüljön a területen folytatott gazdálkodás teljes spektrumába, ami éppen ezért alapvetően államilag támogatott.

Más a helyzet a mesterséges élőhelyekkel; ilyen hazánk legtöbb halastava, még akkor is, ha napjainkban már olyan élőhelyet biztosít a legtöbbjük, ami akár természetnek is mondható. Itt is a gazdálkodás támogatásának kell prioritást élveznie, így értelemszerűen a gazdálkodásnak része kell legyen a védett- és fokozottan védett állatfajok egyedeinek a jelenléte, és minden ebből következő további történés. Eddig az elmélet, amit, remélhetően, a különféle agrár-környezetvédelmi és természetvédelmi támogatások preferálnak az eljövendő időszakokban, hiszen csak ezek tehetik érdekeltté a gazdát abban, hogy figyelemmel, legyen a természeti értékekre.

Megítélésem szerint, ha a terület védett, vagyis a gazdálkodó tisztában van azzal, hogy a tava vagy tavai természetvédelmi oltalmat

élveznek, és ezt még az állam különféle agrár-környezetvédelmi és/vagy természetvédelmi támogatásokkal is preferálja, semmi nem indokolja a védett állatfajok egyedeinek a jelenlétéből adódó esetleges érték-

vesztést kárként feltüntetni. Azonban, ha a tó, vagy tavak nem védettek, de esetleg a fenntartásához mégis hozzájárul az állam valamilyen formában (agrár-környezetvédelmi és/vagy természetvédelmi támogatásokkal), szintén meggondolandó, hogy van-e létjogosultsága egy ilyen panasznak.

Ebben az esetben mégis más a helyzet, lévén nem természetvédelmi területről van szó, tehát, ha van is valamiféle említett támogatás, amit a gazda igényelhet, az nem tekinthető elsődlegesnek, lévén a területen a haltenyésztés, illetve annak sikeres folytatása a fő szempont. De! Az semmi esetre sem megoldás, ha a nem védett területeknél az állam szétárt karokkal fogadja a panasztevő gazdát, vagy még rosszabb esetben: egyszerűen nem tesz semmit sem annak érdekében, hogy e problémára megoldást találjon. A lehető legrosszabb ami megtörténhet, hogy a jövőben csak a különféle természetvédelmi oltalmat nyert területekre koncentrálnak a természetvédelem, míg az abból kimaradóra egyáltalán nem figyel.

Fordítva is igaz ez: a gazdát jogszabályi kötelezések terhelik – legyen a területe védett vagy nem –, tehát neki is tennie kell a különféle szintű törvények/rendeletek adta keretek között annak érdekében, hogy a nem kívánt társakat távol tartsa a tavától/tavaitól. Egyben az az is számolnia kell, hogy gazdálkodása során valamennyi pusztulást nem terhelheti a természetvédelem nyakába, hiszen, mint termelői egység eleve számol-

nia kell gazdasági kárral, ti. azzal is, hogy alkalmassint védett állatfajok egyedei is vámot szednek a tóból/tavakból. Itt persze lényeges szempont, hogy milyen mértékű rugalmasságot várhatunk el a gazdától, mondjuk

(csak a példa kedvéért), a telepített állomány 5, 10, esetleg 15 százalékos elvesztését?

Ha már tisztázódott, hogy milyen terület-típusnál, mikor jogos a kárpanasz, rögvest felbukkan a következő kérdés: egy-egy területen mennyi védett állatfaj egyedét kell/lehet (köteles?) eltűnnie/elfogadnia a gazdának? Vidrakárok esetén is mindig ez az első és legfontosabb kérdés: vajon hány vidra élhet a területen?

Egyet biztosra merek állítani: azt soha, senki meg nem fogja mondani, hogy pl. egy összefüggő halastórendszer esetében ott és

akkor egy időben, amikor a kárbejelentés és kárfelmérés történik – évszaktól függetlenül – hány vidra is lakja a területet. Erre egyszerűen képtelenség megfelelni. A vidraállomány folytonos mozgásban van, így biztosra vehető, hogy a területen is állandóan változik a jelen lévő vidraegyedek létszáma. Ez döntően függ a terület táplálék-ellátottságától, vegetációjától, zavartságától, az időjárástól, a környékbeli vizes élőhelyek milyenségétől, a területen és a környéken élő vidrák létszámától stb.

Mindezt figyelembe véve látható, hogy szinte lehetetlen meghatározni egy

olyan táplálék és vegetáció-gazdag terület esetében a vidraegyedek létszámát, mint egy jól gondozott halastó, hiszen a vidrák nem mozdulatlan bábuk.

A vizes élőhelyek állapotának sajátos értékmérője a vidra. Ha valahol jelen van, területet foglal, fiakat nevel, az feltétlen jó hír. Ahhoz, hogy ezt mindenki így érezze, végre-valahára meg kell valósítani azokat az agrár-környezetvédelmi és természetvédelmi támogatási rendszereket, amelyek képesek közelíteni egymáshoz a gazdát és a természetvédelmi elvárásokat. Ez persze bonyolult ügy, gondoljunk csak a már megszokott agrártámogatások körüli anomáliákra.

Ne beszéljünk a jövőben vidrakárról, hanem arra törekedjünk, hogy az ebben a cikkben írtaknak megfelelően – ha egyetérteneink vele –, megtaláljuk azokat a valós utakat, amelyek nem a károkozást tekintik elsődlegesnek, hanem az együttműködést; a halasgazdák legyenek büszkéek arra, hogy náluk vidra él! Remélem, hogy mindez nem ábrándkép a részemről, hanem megvalósítható valóság lesz már az egészen közeli jövőben is.

Gera Pál

Alapítvány a Vidrákért

Horvátország: a FEAP új tagja

Új szervezettel bővült az idén az Európai Akvakultúra Termelők Szövetsége. Az éves rendes közgyűlésen Horvátországot még májusban felvették teljes jogú tagnak, ezért, - mintegy bemutatkozásként - déli szomszédunk rendezhette meg az őszi elnöki találkozót, melyen a FEAP elnöksége és a bizottságok elnökei tartottak beszámolókat. A Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsát Sztanó János elnök és Tölg László képviselték. A találkozó helyszíne a csodálatos fekvésű, tengerparti Zára (ma Zadar) városa volt.

Az Európai Unióba készülő Horvátország szövetségének komoly érdekei fűződnek a FEAP tagsághoz, hiszen akvakultúra szektoruk az elmúlt években jelentős mértékben fejlődött. Ezt a folyamatot az elnöki találkozón a horvát mezőgazdasági miniszter mutatta be személyesen. A fejlődés elsősorban a tengeri ketreces halnevelésre jellemző, hiszen ők voltak az elsők, akik a Földközi tengeren meghonosították a tonhal termelését, még 1996-ban. A horvát halászok világhírűvé váltak ezzel a technológiával, hiszen például a japán módszerrel ellentétben nem csak a befogott nagyméretű egyedek húzában lévő zsír növelésére töreksznek, hanem fiatalabb egyedek nevelésével is foglalkoznak. Ezt a módszert mára Ausztráliától, Észak-Amerikáig elvándorolt horvát halászok honosították meg.

A horvátok 2003-ban már 4000 tonna tonhalat termeltek, és e mellett más fajokból (sea bass, sea bream, kagyló) 10 000 tonna volt a tengeri akvakultúra termelésük. Halászflojtájuk évente 20 000 tonna halat zsákmányol. E mellett jellemző a tógazdasági tevékenység is, melynek éves hozama 6000 tonna körül mozog. Tógazdasági területük 12 000 hektár, és e mellett mintegy 30 000 m³ pisztrángtenyésztő kapacitással rendelkeznek.

Az elnöki találkozón három napirend került szóba, mely hazánk tógazdasági termelését is érinti. A legfontosabb a várható halegészségügygel foglalkozó EK rendelet bemutatása volt, melynek bizottsági egyez-

tetései jelenleg is folynak. A HALTERMOSZ és a FEAP Édesvízi Bizottságának javaslatára a tervezetben a listás betegségek sorában a KOI herpesz vírus is szerepel. Jelenleg úgy néz ki, hogy a rendelet is ilyen tartalommal születik meg, tehát mondhatjuk azt, hogy az európai pontytermelő országok két éve tartó figyelemfelhívó tevékenysége eredményest ért el.

A minket is érintő másik fontos változás az élő hal tagországok közti mozgásának nyomokövetésére. Az ANIMO rendszerrel felváltó TRACES rendszerben eddig nem kellett jelenteni a közvetlen emberi fogyasztásra szánt élő akvakultúra termékeket. Ez változik a jövőben, az ilyen szállítmányok is élő állatként fognak szerepelni a nyilvántartásban.

Hazánkat is érinti az az uniós szabályozás-tervezet, amely az európai angolna állományának védelmét szolgálná a jövőben. Az EU Halászati Bizottságának javaslata ezen célból két intézkedést tervez bevezetni. Első lépcsőben a cél az, hogy 2007. júliusára minden tagállam nemzeti angolnavédelmi tervet készítsen, annak érdekében, hogy a vándorló angolnák 40 százaléka eljusson a tengerig. A tervet a Halászati Bizottsággal kell elfogadtatni, de addig is korlátozni kívánják mind az üvegangelna, mind a felnőtt példányok halászatát. A jelenlegi bürokratikus intézkedés alapja az,

hogy minden nemű tevékenységet, am angolnát érinthet (halászat, szállítás, kedelem) a hónap első napjától tizenöt napig tiltás alá helyezzenek. A védelmi elfogadása után, amennyiben a tagállar zonyítani tudja a 40 százalékos túlé ez a tiltás nem lenne érvényben.

A javaslat ellen a FEAP Ang Bizottsága és Édesvízi Bizottsága is tiltakozik. Az előbbie üvegangelna ilyen védel tekintik fölöslegesnek, egyenesen károsnak. A land nemzetiségű elnök mutatta, hogy az Atl Óceán folyóöbleiben a sz lyozások miatt, halászat nélkü üvegangelna állományának mo litása rendkívül nagy lenne. Magyar

ha nem ritkítják meg a fölűszó állomá akkor az annyira összezúfolódik, h nagyrésze elpusztul. A holland javaslat rint ezt a tevékenységet folytatni kell az hogy a zárt belvizeket és az akvakultúrát lassák telepítőanyaggal, de korlátozni ke francia érdekeltséget jelentő kínai ang naexportot. A másik bizottság a tiltás ál okozott német és magyar kifogások fő e meinek nehézségeit mutatta be a vándor állomány halászatában. A németek ne tudják a nagyméretű eszközeiket csak ú két hétre felszedni, majd újratelepíteni, sporthorgászat meg egyenesen szabály hatatlan ilyen módon. Magyarország ese ben ez a tiltás pedig teljesen értelmetle hiszen hazánkból vándorló angolna ige kis eséllyel juthat csak el ívóhelyére, a Sa gasso tengerbe.

A harmadik témakör a halak, haltermek ökológiai jelölését ölelte fel. Kiderül hogy az EU által tervezett ÖKO címke se esetben értelmezhetetlen. A tengeri hal szatban is inkább a „fenntartható halásza tal fogott zsákmányból” jelölést kellene a kalmazni az előbbi helyett. Ugyanakkor ke veredik az ÖKO, a BIO és az „ORGANIC jelző az egyes tagállamok nemzeti nyelv ében. A legutóbbi pedig sok esetben érte mezhetetlen. Sokkal nagyobb viszont az veszély, hogy akvakultúras termékek eseté ben az ilyen jelölés, illetve annak hiány: összezavarja a fogyasztót, egyes kereskedő ket pedig előre nem látható előnyökhö: juttatná azokkal szemben akik ezt nem tud ják használni. Magyarország részéről jelez tük, hogy hazánkban ez a folyamat nemze ti szabályozások és nemzetközi standardok kidolgozásával BIO jelöléssel elindult, és ez még nem okozott piaci zavart. Jeleztük azt is, hogy a hazai tógazdaságok ökológiai gaz dálkodást folytatnak, s a magyar nyelvben az ÖKO és a BIO nem ugyanazt jelentik. A viták ebben a témában nem zárultak le.

T. L.

Zadari halászhajók